

לקח ארטילריה מזירת קוריה

מאת

קוסמנדנט מישלה

ארטילריה

הנסיון שנצטבר בזירת קוריה מעיד, כי אף אחד מכלי הנשק הנמצאים כיום בחימוש חיל-הרגלים, לא נתגלה ככר יכולת מעשית לבוא במקום הטנק, או לחסל ולסלק את הלז משדה-הקרב. באותו אופן עצמו לא מצוי כלירגלים אשר תא מסוגל להחליף את הארטיילריה או להתמודד בה התמודדות-של-ממש.

ארטילריה טיפיקית

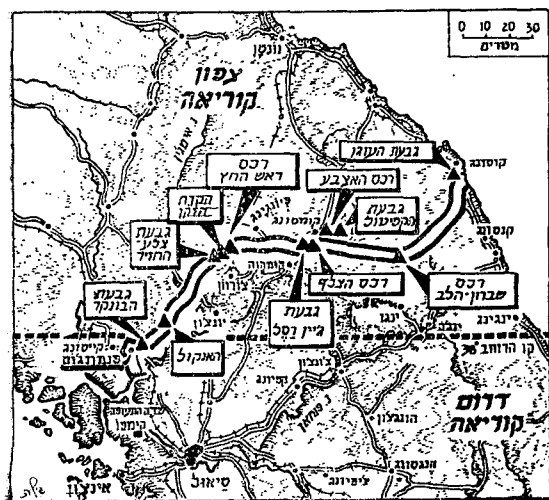
קורות הארטיילריה במהלך מסע-קוריה אינן אלא קורות עצמת-האש בו. בסקירות הקודמות כבר צויין אופיים הבלתי-רגיל ויוצא-הדופן של המבצעים במשך ששת החודשים הראשונים למסע-המלחמה. כבר ניסינו להראות כיצד הוסתרה כליל משמעותה של תקופה זו מאחורי תמורות המצב החריפות, התנודות ביחסי הכוחות, מידת דלילותם הרבה-עד-מאוד של גייסות האו"ם — לרוחבה של החזית ולעומקה — והיעדר תזית רצופה ומערכי-עמדות מאורגנים. כבר הודגשה מידת שברירותן של המסקנות אשר היו שסברו כי מותר להסיק מאותם ששת חודשי ההתחלה. אכן, הקו האופייני אשר שיוה לתקופה זו את צבינה מצד כוחות-האו"ם — הריחו, בכל המקרים, אי-ניצוץ להשלים של עצמת-האש. והלוא עצמת-האש היא שהייתה את יסוד-עדיפות-הכוח היחיד, אשר היה באפשרותם לזכות בו. לאמיתו של דבר, הרי עצמת-האש של בעלי-הברית כמעט ולא נתקיימה במשך כל אותה תקופה; ואין לך צורך לחפש אחרי ביאורים אחרים למפר לותיה — או, לפחות, לקשייה — של התקופה ההיא. באותם הימים נצטמצמה הארטיילריה של האו"ם שב-קוריה לארטיילריה-הדיביזיונית בלבד. כאשר המדובר הוא בדיביזיות-הרגלים של ארה"ב — פירושו של דבר ארבעה גדודי חיל-תותחנים לדיביזיה¹;

(1) מדובר כאן בארטיילריה-שדה. נוסף על זו כללה כל דיביזיות-רגלים אמריקאית גם גדוד ארטיילריה אב-טומטית נגד-מטוסית (ראה בענין זה "מערכות", עמ' 66).

ואילו בדיביזיה דרום-קוריאנית — גדוד אחד לדיביזיה. ולא זו בלבד, אלא שבמשך כל אותו זמן היתה התחמושת נתונה בקיצוב מחמיר. ב-10 בספטמבר 1950, על הנהר נאקטונג, נגזר על הארטיילריה של הדיביזיה-השנייה, "עד לפקודה חדשה", סייג מכסימום של 25 יריות ליום לכל כלי ארטיילריה. כיצד ניתן לעשות מלחמה במסיבות כאלו? למצב-דברים זה הביאו סיבות אחדות: היי-צור טרם הונע מחדש במלוא יכולתו; קו-התחבורה של בעלות-הברית התארכו לעתים תכופות; וכן הדאגה המת-מדת, פן יפלו ריכוזי-המלאי בידי האויב.

הארטיילריה ירתה — וזכתה

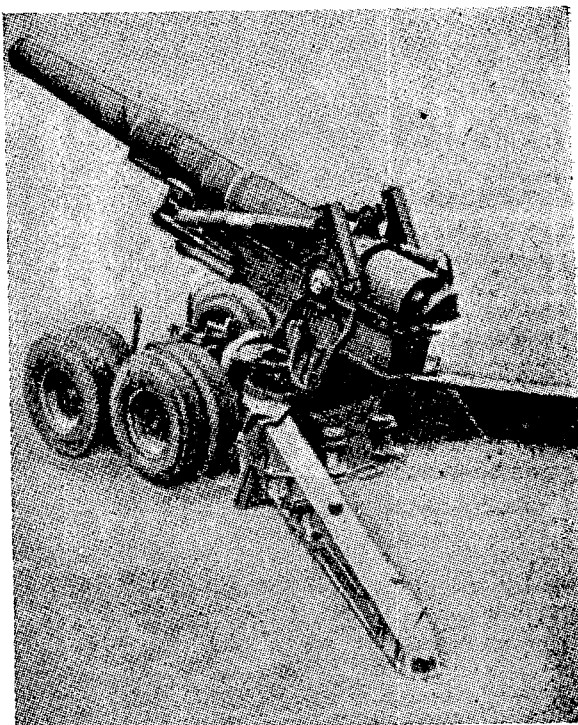
אולם מאותו יום בו העלה קול מוסמך, בפקוד החדש של כוחות-האו"ם, את עצמת-האש על סדר-היום — נשתנה פני הדברים. ב-6 בפברואר 1951, ליד וונג'ו, ביצעה הארטיילריה המוגברת של הדיביזיה השנייה את ריכוזי-האש ה"משתלם" האמיתי הראשון במלחמת קוריה, שעה שפתחה באש על שתי דיביזיות סיניות, שאוכנו באמצעות "פיפר קב"ס" ("Piper Cubs" — "פרימוסים", בניב הארצי-ישראלי המקובל). ריכוזי-אש זה גרם ליריב 5,000 אבידות.

עוד כמה יחידות של חיל-התותחנים האמריקאי, נוסף על הארטילריה הדיביזיונית, שנמנו ברובן על ה"משמר הלאומי"². בואן היה דבר-בעתו, כי הוא שאיפשר — אם גם במאוחר — את הקמת "ארטילריות-הקורפוס" אשר חסרו עד כה. את גדודי ההאוביצרים בני 105 מ"מ מציבים, בדרך-כלל, כתגבורת "בסיוע ישיר", ולרוב — בתחום מערכיהן של דיביזיות אמריקאיות ודיביזיות דרום קוריאניות גם יחד, באופן שזו האחרונה, שעצמת האש הארטילרית המצויה לרשותה לוקה ביותר ביחס לעצמת האש הנדרשת, תוכל אף-היא ליהנות מסיוע נוסף זה. הגדודים הכבדים יותר מופעלים במסגרת מבצע כולל, בתפקידים נגד-סוללתיים, או באש-לגיטורל המיועדת לטווחים ארוכים.

צריכת התחמושת

במקביל לנ"ל, השתפרה והלכה אף האספקה בתחמושת — הן באשר למשקל הכולל והן מבחינת הדיק בביצוע ההזמנות. מדי שבוע בשבוע, מדי יום ביום, גברו והלכו בעקומה תלולה קצב מתן-האש, צריכת התחמושת היומית ומספר אבידות האויב — כאילו היה זה מירוץ ל"שבירת שיא" ולהשגת שיא אחר. התפתחות זו הגיעה אל פסגתה עם אפנסית-האביב השנית. הארטילריה של הדיביזיות השניה ירתה ב-17 במאי 30.000 יריות במעת לעת, ואילו ב-19 במאי — 44.000 יריות במעת לעת. בחזיתו של

האוביצר בן 8" (כ-200 מ"מ) M1 אמריקאי

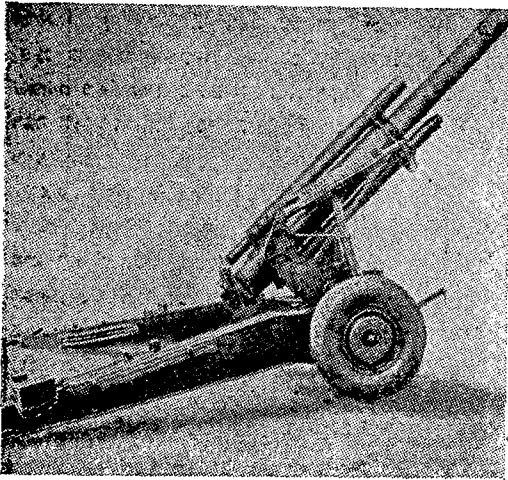
ואילצהו לסגת. היה זה הנצחון הראשון של עצמת-האש, נצחנו הראשון של חיל-התותחנים. מאז ממלאת הארטילריה תפקיד מכריע יותר ויותר בכל הצלחותיהם של בעלי-הברית, ואין עוד איש המטיל ספק בערכה של עצמת-האש. לפי כל הנתונים הסטטיסטיים, וכן לפי חקירות השבויים, יש לייחס להן אחוז גבוה (70—80%) מכלל האבידות שנגרמו ליריב.

אנשי היחידות הלוחמות נוכחים לדעת כי מחסומי-האש של חיל-התותחנים ושל המרגמות, עשויים לבלום את התקפות היריב בודאות רבה יותר מאשר כלי-הנשק האב-טומטיים, כיון שהמבנה הטופוגרפי של הקרקע, הרצוף בליטות ושקעים תלולים, כמעט ונוטל מכלים אלה את תכונת "גלחנות" האש שלהם. ולא זו בלבד, אלא שב-טצבי הגנה, מוצא עצמו חיל-הרגלים לעתים קרובות פרוש על פני גורות-חנית רחבות מאוד, עד שנותר לו רק למלא את התפקיד הצנוע של דרג הצופה בשביל הארטילריה והמכון אותה ע"י עצם הזמנת האש הארטילרית. הקת"קים של חיל-התותחנים וקציני-הקישור שלו, המסופחים אל הגדודים והפלוגות של חיל-הרגלים, הופכים עתה לאנשים מקובלים-על-כולם. כל פטרול בן שתי כיתות, או למעלה מזה, חייב לקחת עמו קת"ק או באנ"ד. כשנתקל בהתנגדות כלשהי — קורא הוא לארטילריה להטיל אשה.

במשך החודשים הראשונים של 1951 הגיעו לקוריאה

האוביצר בן 105 מ"מ M2 A1 אמריקאי, בזווית הגבהה בת 60°

האוביצר בן 155 מ"מ M1 אמריקאי

בלבד מכליה). סוגיהכלים שהיו מופעלים לירי כזה כלפי מצדיההיריב ומחפרותיו היה ההאוביצר בן 8 אינטש. הורה פגז חנ"ם בעל מרעוסי-השהיה. אורח ירי זה מצריך זמן וסבלנות לרוב, צופים שהוכשרו היטב, וכמות תחמושת שאינה מועטה כלל; אולם באמצעותו מגיעים לידי תוצאות מוחשיות למדי.

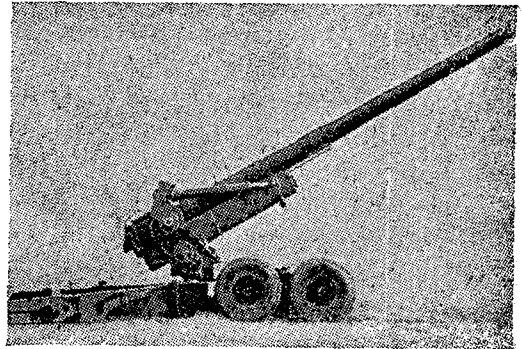
הפעולה הנגד-סוללתית נתגלתה אף-היא כהכרחית באותה תקופה, שכן צפיפות המרגמות והארטילריה גדלה במידים ניכרים גם אצל היריב. הארטילריה רק היא מצליחה לשחק אותם לזמן-מה — עד אשר יוחלפו אנשי צות-הכלי, שנהרגו בפגזיה.

קנים מעטים — אך אש לרוב

כל התוצאות האלה הושגו — בניגוד לדעה המקובלת בברים — באמצעות יחידות מועטות למדי של חיל-תותחנים. האמת היא כי בספטמבר 1951 נמצאו בקוריאה, פרט לארטילריות-הדיביזיונליות, 6 גדודים של האוביצרים בני 105 מ"מ, 5 גדודים של האוביצרים בני 155 מ"מ, 3 גדודים של תותחים בני 155 מ"מ, ושלושה — של האוביצרים בני 8 אינטש. וזאת ליכור: המדובר כאן בדרכי הסיוע לסך כולל של גופי גייסות שהיו שווי-ערך ל-19 דיביזיות — ומהן 10 דיביזיות דרום-קוריאניות, אשר בכל אחת גדוד-ארטילרי אורגני אחד בלבד. במקום ארבעה שבמתקנות הדיביזיה האמריקאית, אם נשווה נתונים אלה לאותם מספרים אשר הובאו בחשבון לפני מלחמת-קוריאה, ואשר התבססו על נסיונם של האמריקאים בשנים 45—1942, נמצא, כי בשביל זירת-מבצעים בעלת מימדים כמו אלה, נקטו אז כמויות של ארטילריה חזקה לפחות פי שלושה מאלה שבקוריאה. ויצויין, דרך-אגב, כי אותה תופעה עצמה קרתה גם אצל

דיגימנט-הרגלים ה-23 בלבד גורו ב-10 במאי 13,300 פגזים, ב-20 במאי — 18,237, ב-21 במאי — 16,560 פגז. בקטע החזית של פלוגה אחת מרגימנט-הרגלים ה-38 גורו ב-19 במאי תוך 8 דקות — 2000 פגז. הארטילריה של הדיביזיה השניה כללה אז, נוסף על שלושת גדודיה בעלי האוביצרים בני 105 המ"מ, וגדוד של האוביצרים בני 155 מ"מ — אשר היו יחידות אורגניות של הדיביזיה — גם גדוד של כלים בני 105 מ"מ בעלי-הסער-עצמי, גדוד האוביצרים בני 155 מ"מ, סוללת תותחים בני 155 מ"מ, וסוללת האוביצרים בני 8 אינטש.

„טבח מאי“ (אשר תואר בסקירה קודמת) בא כתוצאה ממאמצן של כל הזרועות: הרגלים, הטנקים, המרגמות, סיוע-האוויר הטקטי (שלאור-היום), הפצצת הלילה מכוונת-הראדאר. אך לדעת כל משתתפי הקרב, ולפי כל הסיכומים הסטטיסטיים, יש לזקוף את רובן המכריע של האבידות שנגרמו ליריב לזכות חיל-התותחנים. מסיבה זו פנה, ב-20 במאי, הגנרל רופנר, מפקד הדיביזיה-השניה, בקליאה אל כל תותחניו: „מלאכה נאה עשיתם!“ כל אחד שהיה מנסה, באותו רגע, להשמיע איוו הערה שלילית על הארטילריה, היה נתקל ודאי במבטים לאו דוקא ידידותיים מצד הכלל.

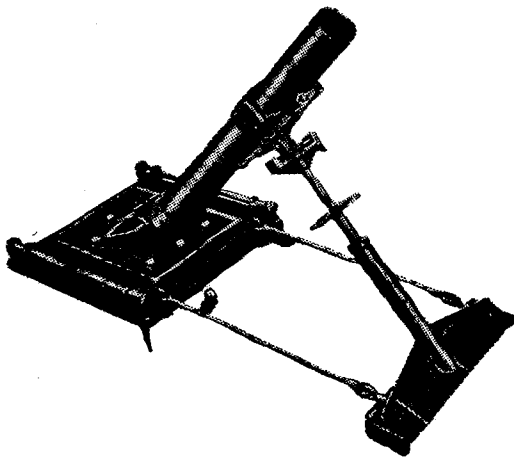

תותח בן 155 מ"מ M1 „טוט הארוך“ במצב ירי

חיליהתותחנים בחזית מעוצבת

בשלב השני של המלחמה (לאחר קאסונג) לא עוד הושם הדגש על תפקיד הניטרול — כי אם על תפקיד ההריסה; לא על צפיפות האש — כי אם על דיוקה; לא על ארטילריה-בינונית — כי אם על ארטילריה-כבדה. למעשה המשימה החיונית היתה מעתה הריסת ביצורי היריב. ברוב המצבים והמקרים אין להשיג תוצאה זו אלא ע"י שימוש מחודש באותו מתוד שהיה נקוט בחזית המערב ב-1916: טיווח-דייק³, תוך כדי תיקון הדרגי של הירי לפי תצפית-האש, לכל כלי וכלי להוד (ולא בירי סוללה, המכוון לפי טיווחו של אחד

(3) ראה „מערכות“, חוב' פ', עמ' 21, בסקירה „ממסקנות מסע קוריאה“ מאת קומנדנט מישלה. — המער.

מרגמה "4.2 ה"חיתית" האמריקאית

נחיצותו של טוח הארוך

המרגמה הכבדה, תודות לעצמת פצצותיה, לדיוקה ול- קצב-אישיה — נראה כאילו עשויה היא להחליף, במידת-מה לפחות, את ההאוביצר בן 105 המ"מ. אלא שחסר לה לכך דבר אחד: ה ט ו ח.

במצבי הגנה, הגישה אל הפעלת כל-הנשק השונים נקד בעת בראש-זרעונה ע"פ ה"חזית" אשר עליה מסוגל כל כל-יגשק נתון להטיל את אישיו-היינו, אותה גיזרת קור ההגנה של חיל-הרגלים, אשר נשק זה יכול לאבטח באישו. בהתאם לנוסחה המסורתית של "משולש שוה-צלעות" הרי חזית זו שוה הנה, פחות-אריזת, לטוח-המכסימום של אותו כל-יגשק. אכן, בכך מונח עיקר ערכם של כל-הנשק בעלי הטוח הארוך. התוצאה של נוסחה זו לגבי המרגמה הכבדה, היא חזית הטלת אש ברוחב של 4 עד 5 ק"מ. תור צאה זו אינה מתאימה לכלי זין רגימנטלי, שכן ידוע הדבר כי לעתים קרובות מתפרש רגימנטרגלים על פני חזית בת 10 או 15 ק"מ⁵. בדרך-כלל אין משגיחים במקום-התרופה זה, היות ומאחרי כל רגימנטרגלים נמצא גדוד ארטילרי, המסוגל להטיל את אישיו לחזית בת 13 ק"מ. אולם ביום שתבוטל ארטילריה זו — תתבלט מיד טעות-החשבון החי מורה. ביחוד בקוריאה אין זה אפשרי להחזיק ולתמוך

(4) באשר טוחה הארוך מאפשר להציבה בעמקים. — המער.

(5) כנראה שלא נלקחה כאן בחשבון האפשרות להפעיל את פלוגת המרגמות הכבדות הרגימנטלית (בת 12 קנים) בשלוש סלולות נפרדות. עם ההפרדה ניתן, איפוא, לכסות באש פלוגה זו גיזרת-חזית בת 12—15 ק"מ. היינו — הגיזרה הדרושה. אמנם, בצורה זו לא ניתן לרכז את אש הפלוגה כולה למטרות "פלוגתיות". — המער.

חיל-ההנדסה ואצל כל חילות-השירותים — פרט לשירות- הרפואי. קוריאה, לפי אמות-המידה האמריקאיות משנת 1945, הנה זירה ענייה עניית-שלא-תאמן באמצעים ובמ- שאבים מכל הסוגים. הפיקוד האמריקאי, לא זו בלבד שלא רצה בעניות כזאת בכוחות-ארטילריים, אלא שאף לא חדל מלהתאונן.

את התרופה למספר המועט של קני-ארטילריה אשר לר- שותם, מצאו האמריקאים בצריכת תחמושת במימדים עצו- מים יחסית לכל קנה. כתוצאה מכך היה צורך בהחלפה תכופה של הקנים שנתבלו. גדודי הארטילריה נמצאו מת- חרים זה בזה על מספרי-שיא של יריות שנורו ע"י אותו גדוד מאז ראשית מסע-המלחמה: 150.000 במרס 1951, 200.000 בספטמבר, וכן הלאה. מספרים אלה מובלטים על ידם בגאווה, על כלי-רכבם ובפתחי חניתיהם.

המרגמות

מן הדין לייחס למרגמות את חלקן ההולם באבידות אשר גרמו כוחות האו"ם ליריביהם; כן יש לזקוף לזכותן את חלקן באותן הצלחות אשר עצמת-האש העניקה לכוחות אלה. מרגמותיהם של האמריקאים — המרגמות בנות 60 המ"מ (3 לפלוגה), בנות 81 מ"מ (4 לגדוד), ובנות 4.2 האינטס (12 לרגימנט) — מהוות "סולם מוסיקלי" שדירוגו דיוטות-דיוטות הינו מקיף בהחלט בכל הנוגע לטוח הירי, למשקלם של הכלים וצידם, לעצמת הקליעים ולאזור הסכנה של רסיסיהם.

המרגמות בנות 60 המ"מ ו-81 המ"מ, כשהן מפורקות ל-3 חלקים הניתנים כ"א לנשיאת אדם, הינן בגדר כל-יגשק צווייב-לטלטלה (דהיינו, "כלי-זין לרכסים". — וראה בענן זה סקירה ב"מערכות" פ', עמ' 10—11). המרגמה בת 4.2 אינטס, אפילו תפורק ליסודותיה-מרכיביה, יוסיפו אלה להיות כבדים מכדי שאתם למרחק רב ממטרים ספורים בלי הרכב בו הוטעה.

המרגמה הכבדה הינה ללא כל ספק בגדר "כל-יגשק לעמ- קים" — וכלי נשק הכפות אל נתיב-רכב. מבחינה זו אף הסינים לא הרחיקו לכת יותר עם המרגמות בנות 120 המ"מ שלהם; מעולם לא הצליחו לשאת את מרגמותיהם הכבדות בידי-אדם אל מעלי הרכסים; מעולם לא נראה אף סיני וצפון-קוריאני יחיד הנושא מרגמת 120 מ"מ על כתפיו.

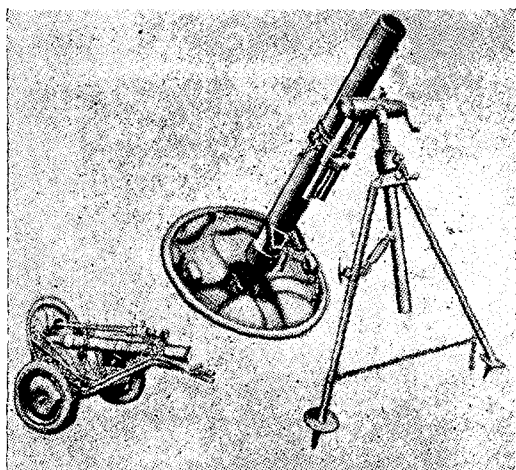
היתכן להחליף את הארטילריה במרגמות? אין זה דבר קל: אפילו הכפלנו פי עשרה את מספרן של המרגמות בנות 60 המ"מ ו-81 המ"מ בכל מקום — עדיין לא היינו מגיעים לידי עצמת-אש, כמו זו שתיתן לנו ארטילריה טובה. יתרון נוסף לארטילריה: את מלוא-עומס תחמושתה מביאים לה במשאיות עד אל עמדותיה⁴ — ואילו את תחמושתן של המרגמות הקלות והבינוניות, יש לטלטל אל עמדותיהן שעל הרכסים על גבם של אנשים.

נכון הדבר, אך לא יותר ולא פחות מאשר כל היתר: מוצבי הפיקוד, מסע־הכבודה של הרגלים, חיל־ההנדסה, הבסיסים והשירותים. עיקרה של האבטחה בפני התקפות כאלו, הוא לא להניח לאויב לחדור אל תוך המערך; וזאת תוכל להשיג ביתר קלות ע"י שימוש בארטילריה שלך, מאשר ע"י ביטור לה מתוך טענה שהואיב עלול להתקיפה.

גם ענין פגיעות הארטילריה למחלומותיה של האויריה, משמש נושא לגילויי ספקנות לא פחות חריפים. ודאי, חיל־התותחנים הינו פגיע שעה שהוא נמצא במסע — אולם לא יותר ולא פחות מאשר כל שדה אחרת של רכב־מנוע, או מאשר מוצבי־הפיקוד ומסע־הכבודה של חיל־הרגלים, וכי"ב. הארטילריה — אם הסינוריאנית, וגם זו של האומות־המאוחדות — הוצבה, חופרה והוסתה באורה משר בח ביותר. חיל התותחנים של האו"ם מוגן, נוסף על כך, על־ידי הגנה נגד־מטוסים מצויינת. במיוחד ניתן להבחין בתחום זה בכשלונותיה של האויריה־הטקטית לאפן כלים ארטילריים ולהשמידם מדי נפול תפקיד זה בחלקה — אפילו כשכלים אלה צוינו לפי קואורדינטות של מיקומם, ואפילו כשהם סומנו באמצעות פגז־עשן צבעוני. מעולם לא עלה בידי כוחות־האויר של בעלי־הברית לחסל בשל־מות את הארטילריה היריבה, ואפילו לא בתקופת ה"מעוז" של פוסאן.

הציוד של הארטילריה גופא אינו פגיע ביותר לרסיסי פגזים. רק פגיעה ישירה במטרה עשויה להוציא מכלל שימוש כלי ארטילרי. לעומת זאת, הרי הבזוקות ומטולי־הרקטות רבי־הקליעים הינם פגיעים ביותר לרסיסים.

אולם אפילו נגזר על ארטילריה כי תלך ותיעלם כליל תחת מחלומותיה של האויריה־הטקטית — הרי לא יהיה בכך בטל את הצורך העצום של כל חלקי הצבא בשירותיה;

מרגמה 120 מ"מ מודל '38 רוסי.
משמאל — הכלי במצב גרידה

בקו־הרגלים כולו, אך ורק באמצעות מרגמות כבדות; לא בכל מקום יימצאו עמקים להצבת מרגמות כבדות אלה ולעריכתן בסוללות, באופן שיהיה ביכולתן לכסות את החזית כולה.

זאת ועוד: הפצצה המתרסקת בת 4.2 האינש, אם גם שזה היא בכוח־פעלה לפגו בן 105 המ"מ — הרי הסרה היא את עצמת ההרס של הפגזים בעלי הקליברים הגבוהים יותר כלפי ביצורי השדה. לא יהיה בה, איפוא, כדי להתחיל את הארטילריה הכבדה. ולבסוף, אין ביכולתה של המרגמה הכבדה, כשהיא לבדה, להבטיח את מילוי התפקיד הנגד־סוללתי — דהיי־נו, את אבטחת חיל־הרגלים בפני הארטילריה היריבה. הרי הצלחותיה של מרגמת 120 המ"מ האויבת אשר היו, בכל־זאת לא היסטו הכוחות הסינוריאניים להשתמש בהאוביצרים בני 122 המ"מ ו־152 המ"מ משנתאפשר להם להשיגם.

אם גם רבים המקלים ראש בערך הטוח, הרי הוא הוא המשמש יסוד הצלחותיה של הארטילריה: הוא המרחיק הן לרוב וכן לעומק, את תחום התערבותה, כהרף־עין, במהלך הקרב.

שאר כלי הזין

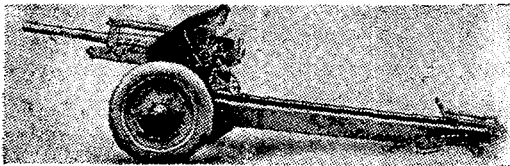
הקנים־ללא־רתע בני 57 המ"מ ו־75 המ"מ, שנפסלו ככלי־נשק נגד־טנקים, ניסו לזכות בהכרה מחודשת כתפ־קיד של ארטילריה־קלה. אכן, גם בתפקיד זה חסר להם הכל: העצמה, הטוח, ומעל לכל — הדיוק. אולם, שמור להם ערכם כנשק־סייע לטוחים קצרים מאוד. בקשר לכך מן הראוי לציין כי הקנה־ללא־רתע בן 105 המ"מ האמריקאי, כלי־נשק נסיוני, לא הופיע מעולם בקוריאנה. מאחר שגם הוא אינו מסוגל לנטוש את נתיב־הרכב, שכן אין הוא מסוגל לנוע ולירות אלא בהיותו על גבי גיפ, על־כן יש לסייג גם אותו כ"נשק־עמקים". מסלול־התעופה השטוח של פגזיו לא יאפשר לו לירות לפי אורח־הירי של הארטילריה והמרגמות־הכבדות. יש לשער כי לו היה צורך להפעילו בעמקים, לירי בכינון ישיר, היה מתאכן עד מהרה ע"י היריב בשל פרץ הגזים האחורי וענן האבק שבכלים מסוג זה, המלוים את צאתו־לדרך של הפגז. מטולי־רקטות מרובי־קליעים עשויים אולי לרשת את מקום הארטילריה — אולם לא כטרם בוא יום, בו ישיגו אותו דיוק לאותם טוחים, ובו ניתן יהיה לעשותם פחות ניתנים־לאיכון מכפי שהינם כיום.

פגיעותה של הארטילריה

בכל הנוגע לפגיעותה של הארטילריה, הרי אי־אפשר להבחין אצל התותחנים בקוריאנה כל חרדה מיוחדת, שיהא בה כדי להניעם להתחלף עם הרגלים. שמא תאמרו: חיל־התותחנים פגיע הוא להתקפות מקרוב של האויב. — אכן,

ניידותו של היריב

כל הסבור, כי צבא מן הטיפוס הסיני-קוריאני שבתחילת המלחמה, דהיינו צבא בו נישא הכל בידי אדם, מהווה מופת של ניידות — טעות גמורה בידו. ואי, יחידה רעננה לא גדולה ביותר — גדוד או רגימנט — יכולה לנוע באופן מהיר למדי על פני 20 ק"מ בהרים, ולהופיע בנקודה בה לא ציפו לה. אולם עד מהרה מתחילה התייגעות האנשים, המשי-תקת יחידה כזו. ועוד: משכנסה לקרב והוציאה חלק גדול של תחמושתה — אין ביכולתה לשוב ולחדש את מלאי התחמושת באמצעותה. אז מגיע הצורך להחליפה ביחידה רעננה, או לצוות על יחידה כזו לעבור על פני הראשונה ולהתקדם ממנה והלאה; ואומנם, זאת אשר עשה תמיד היריב, והלוא אין בכך משום מופת לחסכון, אשר לעוצבות גדולות יותר, מאלצת דלות אמצעי-הקשר להוציא את

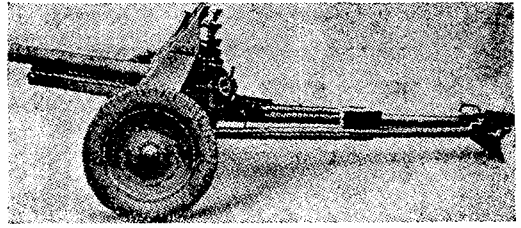

האוביצר שדה בן 122 מ"מ מודל '38 רוסי

הפקודות למבצע שיוטל על ארמיה, או על קבוצת-ארמיה⁶, לפחות שלושה שבועות מראש, בפגישת כל המפקדים הנוגעים בדבר. דלות אמצעי-התובלה וחוסר הניידות האסי-טרטגית מהייבנות לפתוח בתנועות לעריכת הגייסות ולהצי-בתם, וכן בתצבור התחמושת והמזון למקומות הדרושים, בהקדם של 15 יום. זאת הסיבה שתוכניות הסינים לשתי מתקפות-האביב היו ידועות לבעלי-הברית, בכל פרטיהן — לפחות שבוע לפני המעשה — הן ע"י ידיעות של סוכ-נים והן הודות לתופעה של „בניית-כוח“⁷ (Build Up), תצבור ושכנון, אשר נקל להבחין בהם באמצעות תצפית מן האויר. ניתן איפוא להבין את הכבדות הקיצונית, את ההעדר הגמור של גמישות ושל יכולת-התמדה, אשר גוררת אחריה שיטה זו לגבי דרגי-העוצבות הגבוהים. כתוצאה מכך בא חוסר-יכולת מוחלט כמעט לניצול ההצלחה, לער-ריכת מדרף — או לשינוי התוכניות שסומנו מלכתחילה, במקרה של כשלונן.

הצלחתם של בעלי-הברית באה תודות לניידות עדיפה בהרבה של עתודותיהם (אף שהרושם החיצוני נילול להיות אחר), אשר הובילו במשאיות מקצה החזית

(6) בענין מובנם של מונחי-עוצבות אלה בצבא הסיני — ראה „מערכות" פ' עמוד 15. — המער.
(7) Build Up — ריכוז הגייסות ושכנונם, עריכת בסיס-סייחוספקת הקידמיים למקומותיהם ותצבור האספקה בהם, לצורך התקפה העומדת להיערך. — המער.

תותח בן 76,2 מ"מ, שדה-נ"ט, מודל '42, רוסי

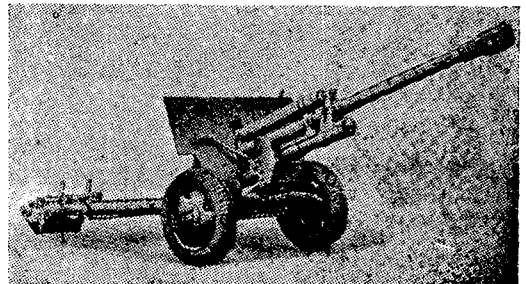
צורך, אשר עד כה לא עלה בידי כל סוג כלים אחר לספקו באותה שלמות, או באותה יכולת מנבקהת, כאשר עשתה זאת הארטיילריה — לא מטולי-הרקטות, לא המרגמות, ואף לא האוריה, כפי שניתן יהיה לראות בהמשכו של תיאור זה.

ניידות ועצמת-האש

שמה גוועה הניידות לרשת בכל מקום את עצמת האש? יש לפקפק בכך פקפוק רב ביותר. בראש וראשונה, מאחר שעצמת האש — ולא הניידות — היא אשר הורגת באנשי האויב.

לעצמת-האש נודע ערך כשלעצמה, ללא קשר עם תכונות הניידות שלה; ואילו הניידות, לה אין ערך כשלעצמה. ערכה לא נודע אלא במידה בה היא מתייחסת לעצמת-האש מסויימת — בכושר הניידות שהיא מקנה לאותה עצמת-אש. עצמת-אש גדולה מאוד הינה הכרחית; אולם אין זה הכרח שכל עצמת-האש כולה תהא נהנית ממכסימום של ניידות. והרי מצויים סוגים שונים של ניידות. אפשר לה, לעצמת-האש כי יהיו בה יסודות-משנה שונים אשר לכל אחד מהם תהיה מידה שונה, או סוג שונה, של ניידות.

כך יכולים להיות בה יסודות שניידותם מושתתת על כוח-של-אדם והם בעלי „זרימות" רבה מאוד, המסוג-לים לתזוזות — אומנם במרחקים קצרים-למדי בלבד — אף בסוגי שטח קשים מאוד. אולם הכרחי כי יהיו בעצמת-האש גם יסודות העשויים לתנועות מהירות ובתנופת-מרחב רבה — דהיינו, יסודות ממונעים.

תותח בן 76,2 מ"מ, לחי"ר או רגימנטלי, מודל '43 רוסי

רות, לאמיתו של דבר נופחו והוגזמו בדרך-כלל ע"י אנשי העתונות, בשל אופיין רב-הרושם. ביחוד שעה שמשוים אותן להצלחות האחרות, שיש לייחסן לחיל צנוע הרבה יותר, אך פגיעתו הגנה מוחשית, ולא-מועט הכבוד אשר היריב נוהג בו. לחיל-האוויר עצמת-אש גיכרת, אולם חסרונה בכך שאין היא עשויה להתממש אלא מדי-פעם, ומשכה קצר. ואילו עצמת-האש של הארטילריה עשויה להתממש בכל שעה ובכל זמן, ומסוגלת לפעול בכל רגע של יום או לילה, בכל מזג-אוויר — ואף בגשם או בערפל⁸, על פני מרחבים ניכרים, וללא סייגים כאשר למשך הפעלתה. זה אך סיימה ירי מסויים — ומיד היא מוכנה לתדשו או לבצע ירי אחר; ואילו המטוס, משיגר את פצצותיו או את הרקטות שלו, חייב הוא לחזור אל בסיסו. הארטילריה אינה נתקלת בכל קושי בזיהוי מטר-תחיה: היא מכירה ויודעת את השטח בו היא פועלת. כאשר נאחו הירי שלה בנקודה מסוימת בשטח הגיזרה הנתונה, עשויה היא להעתיק את הירי אל כל מטרות אחרות באותה גיזרה, מבלי שתהא מוכרחה לראותה. ומעל לכול: הארטילריה עומדת בתמידות לרשותו של הלוחם שבקו הראשון, בעוד שהמטוס אך לעתים נדירות ימצא לרשותו של הזקוק לו באותו רגע בו נזקק לו הלוחם. אילו היה המטוס עומד לרשות הזקוקים לו בתמידות — וכל אימת שירצו בו — בכל מקום ובכל זמן — היה זה סוג-החיל האידיאלי, אשר היה מבטל את הצורך בכל שאר החילות. אולם עדיין רחוקים אנו למדי ממצב-דברים שכזה.

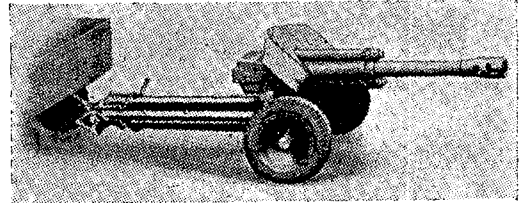
סיוע אווירי במלחמת-נועה

התערבויות סיוע-האוויר במהלך הקרבות הוכתרו בתוצאות של-משך במשך שלב המבצעים הראשון כולו — דהיינו, בכל פעם שהתערבויות כאלו נמצאו אפשריות. זאת מאחר שהמטוסים היו מוצאים את המטרות המתאימות לאישם התאמה מובהקת: טנקים, גייסות במסע, או גייסות שנתחפרו שטחית בלבד. ב-1 בפברואר 1951, סמוך לשעה 0400, באזור המכונה

לקצה, כדי לסכל מכה-אל-החומש מצד היריב. בזירה אי-רופית היו הדברים מגיעים בהכרח ליד מצב שהינו ידוע למדי: צבא רגלי, אשר צבא-הממוכן של יריבו מקדימו ומאגפו בכל מקום. אכן, אם גם שומרת עצמת-האש על מלוא זכותה בזירה כזו, הרי ברור כי כאן עשויה הגיידות האמיתית לטול לעצמה תפקיד חשוב בהרבה מזה שנודע לה בקוריאה.

הסינים עצמם כבר אינם מצדיהם של צבאות קלי-ציוד, המטלטלים את הכול על גבם; הם מצדדים — ויש בציון זה כדי לסיים את בירור המושגים בסוגיה הנדושה — בצבא אשר לרשותו ציוד עשיר בטנקים, בארטי-לריה בעלת היסע-עצמי, בארטילריה-גדולה (בינונית וכבדה), באמצעי-הנדסה וקשר מיוחדים, ומעל לכול — במשאיות להובלת האספקה והגייסות.

עד כה טרם היה ביכולתם להגשים שאיפה זו בגלל שני מכשולים שעמדו על דרכם: היקפם הבלתי-מספיק של מש-לוחי-הציוד הסובייטיים, והאיום התמידי העתיד לרבוץ על צבא ממוכן כזה — לכשיוקם — ע"י אווירית בעלי-הברית; עד כה יכלו הצבאות הסינקוריאניים להחליץ מאיום זה ולחמוק במידה רבה ממכותיה של האווירית דוקא תוך דות למחסורם בציוד ממונע.

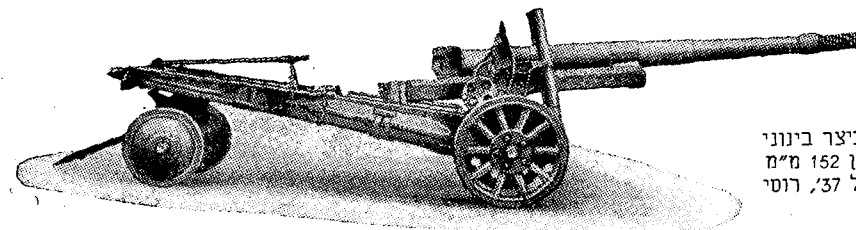

האוביצר בינוני (בן 152 מ"מ) מודל 43, רוסי

מכאן שהסינקוריאניים שיוו לצבאותיהם דמות „מחנה-רגלים גרידא“, ועודם שומרים על דמותו זו, לא כתוצאה משיקול בשל, או מדוקטרינה שטופתה היטב, נוסחה זו נגזרה עליהם ע"י מסיבות שלא היו תלויות ברצונם.

הארטילריה וסיוע האוויר

ההצלחות שנפלו בחלקה של האוויריה-הטקטית בשלב הראשון של מהלך המלחמה בקוריאה, עם כל היותן מזהיר

האוביצר בינוני
בן 152 מ"מ
מודל 37, רוסי

„שתי מנהרות“, הותקפו הגדוד־הצרפתי והגדוד־השלישי של רגימנט־הרגלים האמריקאי ה־23 ע״י שלושה רגימנטים סיניים אשר כמעט וכיתרום. סמוך לשעה 0800 פסקה ההתקפה — בהיות הסינים סבורים, כנראה, כי יתא זה נבון יותר להסתלק בטרם יעלה היום ובטרם בוא המטוסים. אולם היום עולה, כשתקר־העננים נמוכה ביותר. הסינים, שחששו־יהם הוסרו, חידשו את ההתקפה במלוא המרץ. במשך השעות של אחרי־הצהרים עלה בידם להעמיד את גייסות בעלי־הברית במצב מדאיג ביותר — כשלפתע, סמוך לשעה 1600, התבהרו השמים. לחצו של היריב חדל כמעט מיד; עד מהרה הופיעו „מפציצי־הקר־ב“ וזירו את נסיגת הסינים לעבר הצפון. התערבותם זו היתה מכרעת. קדמו לה, אומנם, שעות ארוכות ואכזריות של צפייה, אולם אילו לא באה — היה מצבם של הגייסות המתוקפים קריטי עד מאוד. אפשר להרבות ולהעלות דוגמאות של מצבי־קר־ב קשים ומדאיגים ביותר, אשר התחוללו בלילה, או בתנאי ראות לקויה ותקרת עננים נמוכה, שהפכו לפתע — עם בוא המטוסים — להצלחות; אולם יש וכעבור מספר דקות חזרו התנאים להיות קשים וחמורים: מזג האויר „נסתם“ מחדש, או הלילה ירד בינתיים.

ואילו באופנסיבה, קרה לא פעם כי ההמתנה ל„מהלומת־ אויר“ — אשר, בסופו של דבר, לא באה לעולם — לא הביאה אלא לירי פיגור ניכר במהלך המבצעים. במתקפת־האביב השנייה היה ודאי חלקו של סיוע־אויר־צמוד רב תהילה; אך יתכן ועוד עלה עליו חלקו של גילוי (או גלגול) חדש בתחום סיוע־אויר, אשר הופעל כמה שעות לפני הפעלת הסיוע־הצמוד: הפצצת־לילה בעזרת מ־כ־8 (ראדאר). בתפקיד זה מעסיקים כרגע מפציצי־מ־קלי־ם B-26 אשר לרוב טוענים אותם בפצצות־התרסות. כמטרה נבחר, בדרך־כלל, ריכוז ניכר של גייסות, והיא מצוינת בדמות מלבן. על יחידת המפציצים הטסה לביצוע התפקיד מנצחת תחנת־מכ־ם, אשר השופרת שלה משקפת את מצבי המטוסים. את ציוני־הכיוון ואת האות „הטילו הפ־צצות“ נותנים באמצעות אלחוט.

הפצצות אלו על מטרות המרוחקות מספר קילומטרים מאחרי קו־החזית, גרמו לאבידות החמורות ביותר ליחידות־העתודה של היריב, אשר התצפית של חילות־הקרקע ושל חיל־האויר הצליחו לאכנן עם סוף היום.

סיוע־האויר בחזית מעוצבת

תחילתו של השלב השני במלחמת קוריאה עמדה בסימן תמורה מוחלטת במושגים המקובלים בסוגית סיוע־אויר־צמוד.

בפעולה נגד־ביצור־השדה שהוקמו על־ידי היריב, נתגלו רקסות המטוסים ומקלעיהם, נאפאלם ופצצות קלות, כחסרי־מש. זאת ועוד: בעת הפעלת „מהלומת־אויר“ של

כוחות האו־ם, קיים היה חשש, שמה תיגע במקרה אלומת גלי־ראדאר של מרעום־קורבה, אשר לאחד מפגזי הארטיל־ריה, באחד המטנסים. כדי להימנע מכך נהגו להורות על הפסקת כל ירי־ארטילרי בתוך אזור־בטחון (עיגול או מלבן, בעלי מימדים קבועים, מסביב למטרה) — לפי מילת־קוד „ויליאכ“ או „טאָר“ (האותיות W ו־T בא״ב הפוניטי).

החל מחדש אבגוסט 1951 — במהלך מבצעי טא־סאָן, „הרכס־עקוב־הדם“, ואחר כך „רכס שברון־הלב“ — סירבו מפקדים ידועים של רגימנטים־רגליים להפסיק, ולו גם ל־10 דקות, את ירי הארטילריה שלהם. הם העדיפו אותה על פני „מהלומת־אויר“, שאת חוסר־המשש שבה שיערו מראש. מאז התפתח ההרגל לערוך מבצעים ללא סיוע־אויר, דבר שלפני־כן לא הלמו עליו בקוריות. בפקודות המבצעים החל מופיע הציון: „לא יהיה סיוע אויר“. יתכן ומפקדים אלה היו עיקשים בדעותיהם — אולם הם לא היו מסכימים לותר על הסיוע־הארטילרי שלהם בשל כל האוריה שבעולם. המהלומות שהונחתו מעתה ע״י כוחות־האויר הועתקו הלאה, אל עבר יעדים שבעורף היריב. האוריה הטקטית הופעלה בצורת סיורים־לוחמים. הקולונלים של חיל־הרגלים שמו את כל מבטחם בפעולתם המתודית של התוביצרים הכבדים, התוקעים את פגזיהם, אחד על גבי השני, אל הבונקרים של היריב.

פעולות כוחות־האויר נגד עורף היריב

קיים איפוא רושם, כי לעומת חלקה של הארטילריה הגיע בקוריאה סיוע־האויר־הצמוד לידי שקיעה חלקית. המאמץ האוירי, הן היומי והן הלילי, הועתק משהו עמוק יותר, אל פנים (ועורף) מערכי היריב.

אולם דומה, כי גם מאמץ זה לא הוכתר בהצלחה שלמה. בסוף 1951 נתפרסמה ע״י המפקדה־העליונה של בעלי־הברית בטוקיו תעודה רבת־ענין, המסכמת את השפעות פעולותיה של אוירת בעלי־הברית על הלוגיסטיקה של היריב. סיכום זה גילה בפירוט הרב ביותר, כיצד מהצו כוחות־האויר של כוחות האו־ם (אלה הפועלים ביום — ואלה הפועלים בלילה), את שדות־התעופה הנמצאים בצפון קוריאה; כיצד חזרו והרסו פעם־אחר־פעם את בתי־הנשק ובתי־החירוש, כיצד הציתו את בסיסי־האחסנה, כתשו את הגשרים, את המנהרות, ככרות־ערכת־הרכבות וכיו״ב; כיצד חנקו את מסילות־הברזל והטרידו את רשת הדרכים⁹ אולם מסקנתו של הסיכום היתה מאכזבת למדי. הפעולה האוירית של בעלי־הברית, אשר משך שנה וחצי לא הדלה אף לרגע מלהלום בעורפו של היריב, לא הצליחה, בסופו של־חשבון, למנוע בעד גייסות היריב שבקו החזית את קבלת כל המזונות, המלבוש, הנשק והתחמושת, אשר נדרש שו להם לצורך הנחלת הקרב.

(9) מבצע „חנק“ (Operation „Strangle“) כפי שכונה ע״י מפקדת כוחות־האויר האמריקאית במזרח הרחוק.

אכן, אם עלה בידי הצבאות הסינורקוריאניים להיחלץ מן ההשפעה הקטלנית של פגיעות אוויריה רבות-עצמה, היה זה תודות ל"זרימות" שלהם ולהוסר ציוד ממונע. אין צורך להוכיח כי פעולה דומה של אוויריה סינורקוריאנית כלפי עורפם של גייסות האו"ם היתה משיגה תוצאות ניכרות בהרבה מאלו.

הארטילריה — בעיני היריב

קל ביותר לקבל את חות-דעתם של אלה, אשר חשו על

בשרם את פעולת כוחות-האוויר נגדם — דהיינו, הסינים והצפון קוריאנים — על מידת תכליתיותה. חקירות השבויים מגלות, בחד-גוניות מפתיעה, כי מכל אוצר-הנשק של כוחות-האו"ם, הכלי המטיל עליהם אימה רבה ביותר אינו המטוס, הרקטה, הפצצה או הנאפלאם — כי אם הארטילריה והמרמזות.

לפי הגדרתו של מרשל סטאלין, "הארטילריה היא אלוהי המלחמה". בשום מקום לא הופגנה נכונות הערכה זו הפגנה מאלפת יותר מאשר בוירת קוריאנה.

סיכום כללי

עצמת-האש היא מושג מוחשי ביסודו, ואפילו ניתן ליהדד במידות-פיסיות; והנוטים אחרי השגות מעורפלות וא-כולות-עש אל להם להיטפל אל עצמת-האש: יחפשו אותן במקום בו מצויות הן בשפע, בסרחי-הלואי של התורות-הצבאיות של ימינו.

עצמת-האש נתגלתה שוב כיסוד חיוני במלחמה, כשהטנקים והארטילריה מהזים את משקלה העיקרי. בטרם יושלכו שנים אלה אל הגרוטאות צריך שיימצאו בעין כלים משופרים יותר שיוכלו להחליפם, ושעצמת-אישם תהא שות-ערך מכל בחינות ההשוואה האפשריות: עצמת ההרס; נפח האש המושתת על האויב; משכה, מהירות ומידת-ההתמדה של התערבות סוג-עצמה זה בקרב; גמישותו, טווחו, דיוקו, ו"המהיר-ליצרון" שעולה הפעלתו. אפשר שמבחינה טכנית כבר הגיע קנה-האש הקלאסי בעל הסלילים אל שיא אפשרויותיו; אולם טרם נמצא מכשיר אשר יוכל להתמודד אתו בכל הבחינות הללו, בעת-זבועונה-אחת, ולהשיג יתרון. אנשי החזית יהיו ודאי הראשונים לשבח את אלה אשר יספקו להם מבתי-החרושת כלי-נשק חדשים בעלי יתרון-יכולת ברור. אולם, בהמתנם לאותו יום, הריהם מפילים בינתיים את תחינתם כי יואילו נא להוסיף ולהמציא להם אותם כלי-נשק אשר עליהם יכולים הם, לדעתם, לסמוך. בקוריאנה, כבכל מקום אחר, אין לשער כי חיל-הרגלים יוכל לותר ביום מן הימים על סיועם של הטנקים והארטי-לריה, ואפילו ישוכלל חימושו ככל שישוכלל — הן באשר לעצמת-פגיעה והן באשר לקלות משקל. במצב-הדברים הקיים מוסיפה הארטילריה להיות האמצעי הבטוח היחיד לבלימת הרגלי האויב בטרם יגיע לטוח בו יוכל לשלוח ביריבו את אש תת-המקלע והרימונים אשר אתו; ואילו הטנק, מוסיף הוא להיות האמצעי הבטוח היחיד לעצירת טנק אויב בטרם יוכל להמטיר אישו כאות נפשו.

הדברים שלהם הם סיכום לשלושת מא-מריו של קומנדנט מישל, שהופיעו ב"מערכות", (חוב' פ', פ"א, וכן המאמר שלעיל).

היו אשר רצו לראות במאורעות ששת הודשי-המבצעים הראשונים של מלחמת-קוריאנה כיצד עלול צבא חדיש, עשיר בטנקים ובארטילריה, להסתבך בשפע ציודו — להיות מוכה, ולהאלץ לסגת בפני חיל-רגלים עדיף-במספרו. כן רצו לראות בכך את כשלוננו של החימוש הכבד המקובל מול חימוש המיטלטל-בקלות. המשכה של המלחמה היום כליל מסקנות מוקדמות-מדי אלו.

וסקירות אלו הצגנו פירוש שונה בתכלית למפליות 1950: עדיפות מספרית מוחצת של הסינים; שימוש מתמיד ב"טקטיקת-המסה" מבלי להתחשב באבדות; היעדרה של חזית רצופה; צפיפות מועטת מאוד של גייסות האו"ם; אי-קיום עצמת אישם בשל מחסור בתחמושת; צמצומה — וכמעט ביטולה — של תכליתיות הטנקים עקב קשייו של השטח.

ששת החדשים הראשונים של 1951 הוכיחו מחדש (אם אומנם היה צורך בכך) את ערכה של עצמת-האש המושתתת על מערך עמדות מתאים, אשר הגייסות תפשוהו ברציפות ובצפיפות מתקבלת-על-הדעת. חודשים אלה עמדו בסימן כשלונה המוחלט של טקטיקת-המסה מול עצמת-אש זו — ובמיוחד מול הארטילריה אשר הפגינה פעם נוספת — הפ-גנה מרעושה תרתי משמע — את יכולתה הממשית. הכוחות הסינורקוריאניים עצמם, שנתרשמו מאוד מן העובדות האלה, לא זו בלבד שנטשו את טקטיקת-המסה שלהם, אלא אף קיבלו את המסקנות הנובעות מהן והקימו עמדות מוצ-קות ורצופות, ועמלו בתמידות להוסיף על עצמת אישם בנקטם שימוש רחב בחימוש הכבד המקובל.